

NØJ, DET' FOR BØRN – ELLER

Børneinstitutioner er ikke bare hverdagsarkitektur for børn og voksne, rigtigt udformet trækker de også skatteydere til. Men de er åbenbart svære at gøre hyggelige.

Karsten R.S. Ifversen

Danmarks tyndest befolkede egne, river man skoler og børneinstitutioner ned. Men i storbyerne og især i hovedstadsområdet bygger man nye. Hovedstadens investeringer i fin ny børnearkitektur er et udtryk for, at det er den vej, befolkningsudviklingen går.

Gode børneinstitutioner er som alt andet blevet et konkurrenceparameter i servicesamfundet.

Københavns Kommune har med institutionen Nokken lagt et børnehus på en af byens fineste grunde. Velfærdsbyggeriet skal frem i forreste række til vandudsigten; så kan ejendomsspekulationsbyggerierne tage anden, tredje og fjerde række fra vandet. Det er et udsagn, der vil noget. Og jeg tror ikke bare, det er en politisk gestus; der er sikkert også økonomisk fornuft i det, når kommunen vil tiltrække kræsne børnefamilier.

Der er sket meget de seneste 25 år, siden jeg selv arbejdede i en børnehave. Der er kommet store professionelle køkkener, toiletter tæt på stuerne, og kraftige ventilationsanlæg er standard. Men selv i de fineste nye eksemplarer hænger den sødlige institutionslugt af madrester blandet med afføring og rengøringsmidler stadig ved.

Hvis der er noget, min lille rundtur i fire nye børneinstitutioner har vist mig, er det, at der ikke er nogen fiks og færdig løsning på, hvordan man i dag skaber optimale rammer for hverdagen for de små børn og de professionelle, der passer dem.

VELFÆRDSARKITEKTUR er i dag ikke så uniform, som den har været.

Det er ikke som i 1970'erne og 80'erne hurtige midlertidige barakker, der får lov at stå ud over sidste holdbarhedsdato. Man investerer i varige bygninger, som lever op til tidens hårde krav om lavt energiforbrug i opførelse og drift.

De fire, jeg har kigget på, har hver sit tema, de slår an: Nokken er børnehaven ved vandet. Forfatterhuset i De Gamles By er en landskabelig sag, hvor legeplads og hus er omfavnet af det samme røde bølgende bånd af stave. Så huset blot vokser op som den ene ende på en stor legeplads. Eksisterende træer på grunden har fået lov at bestemme udformningen, og teglmaterialet er lånt

fra det omgivende klassisk harmoniske miljø.

Helt anderledes arkitektonisk underspillet er indgrebet i Frederiksberg Sogns Børnehus, der er installeret i et hus, der kan dateres tilbage til 1790 og har haft sin storhedstid som statsministerbolig i 1850'erne. Her er det den tids farvesætning og bygningskarakteristika med høje paneler og stuer en suite, der skaber rammerne om hverdagen.

Frederiksberg Sogns Børnehus, Forfatterhuset og Nykløveret er alle urbane etagehuse med afskærmede trappe- rum. Nykløveret gør ligefrem en dyd ud af at være baseret på bevægelse ved at have et helt rum fyldt med skummadrasser og en rutsjebane fra terrassen på første sal.

Trapper er godt for bevægelsen og giver et aldershierarki, men de giver også nogle fængselslignende sikkerhedsafspærringer. Hvor rart det er uden, oplever man i Nokken, der er i ét plan. Det giver også fordele som nemmere arbejdsgange, og at alle har direkte kontakt med udearealerne.

Alle disse forskelle mellem institutionerne rejser sig som konsekvens af de arkitektoniske valg, der er truffet ud fra de muligheder, der var givet på de givne steder i Frederiksberg og Københavns Kommuner.

Det er med andre ord svært at finde en fællesnævner bortset fra denne negative konstatering: at rigtig hyggeligt bliver det aldrig.

INTERIØRERNE er bestemt af alle mulige andre hensyn end æstetiske helheder. Farver, former og tekniske installationer skriger til hinanden.

Den glæde og ro, børn som voksne mærker i kroppen ved at træde ind i et rum med afstemte linjer, farver og materialitet, finder man ikke i en moderne børneinstitution.

Møblerne bliver valgt fra kataloger af brugerne, og de æstetiske hensyn, der har betydning for sindet, ryddes af vejen, når der skal indrettes efter mere målbare hensyn som ergonomi, drift og økonomi.

Den finere dannelse af børnenes sansesystem henvises til uderummene, hvor de i det mindste oplever nærkontakt med forskellige materialer. Indenfor er det en dramatisk sanseligt kedeligere verden, de bliver sat i.

Oplevelsen af et rart og afstemt rum, som de fleste nok kan finde ud af at skabe i deres egne hjem, med variation mellem hyggehjørnet og det centrale spisebord, finder jeg kun i indretningen af Frederiksberg Sogns Børnehus. Det er derfor, at det på trods eller netop på grund af en mere anonym arkitektur får en højere vurdering.

karsten.ifversen@pol.dk

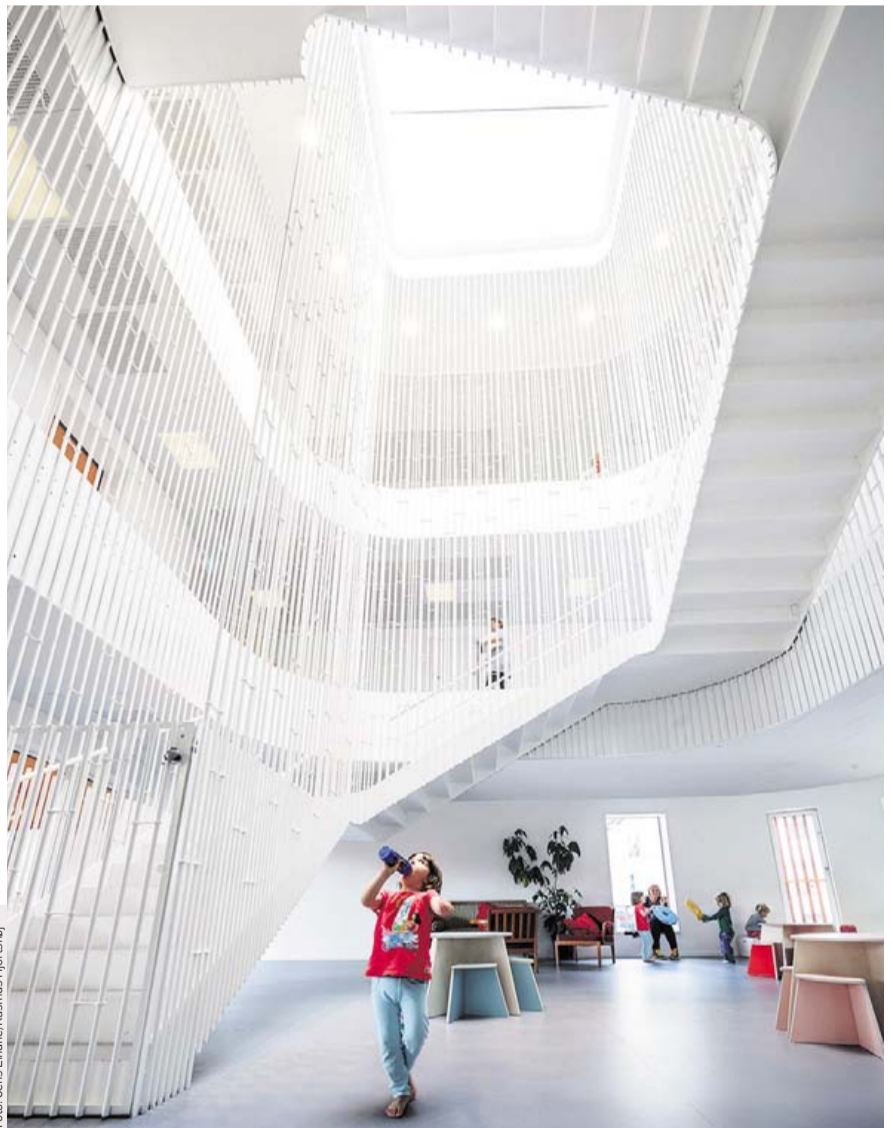
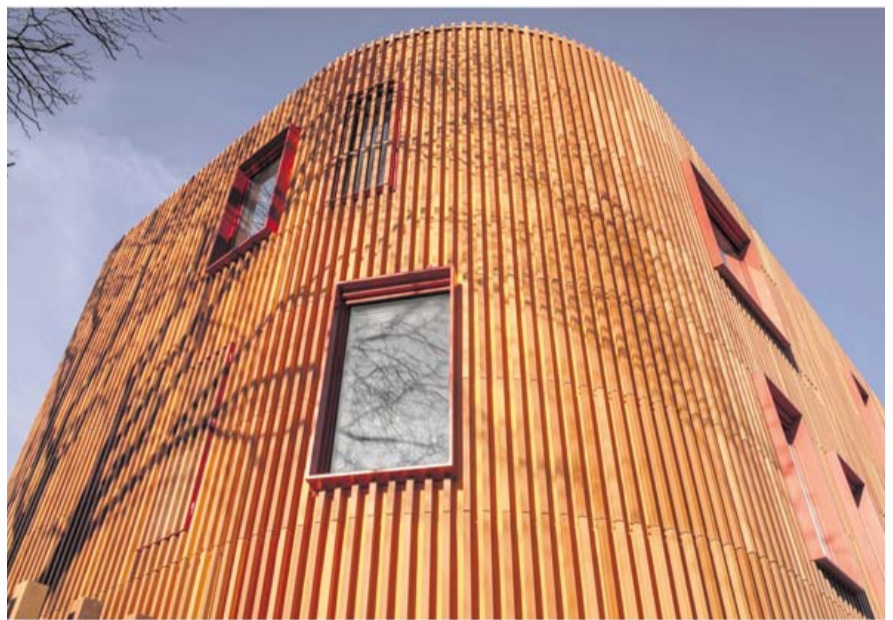

Foto: Jens Lindhe/Rasmus Hjortshøj

Børnepalads bag tremmer i De Gamles By

Forfatterhuset. Københavns Kommune. Arkitekt: Cobe. Landskab: PK3, Ing.: D.A.I. Entr.: Kjær & Lassen. Areal: 1.927 m². 160 børn.

Sådan har jeg ikke set tegl anvendt før! Lange røde teglstave omslutter bygningen og fungerer som hegn på en dejlig legeplads, der med afrundede hjørner og indhak giver indtryk af at

være ét kæmpe legehuse midt blandt de mere alvorlige røde teglhuse i De Gamles By. Det er en flot, sjov bygning.

Indenfor er trapperummet afskærmet med et fint stålgitter, der fortsætter den lodrette bevægelse i facadebeklædningen. Der er en klar, gennemtrængende idé, men sikkerheden og de hårde materialer gør, at jeg ikke kan undgå at føle mig lidt hensat til et fængsel. ifv

ER DET MEST FOR VOKSNE?

Foto: Adam Mark

Kulørt luksus i første række på Islands Brygge

Nokken. Københavns Kommune. Arkitekt: CCO. Landskab: Johannesen. Ing.: Rambøll. Entreprenør: Elindco. 1.250 m². 124 børn.

Nokken har den vildeste placering ved vandet. Desværre for børnene er vandet kun til at kigge på indefra bag ruderne og trådhegnet om legepladsen. Nok se, men ikke røre.

Naboerne er kajakklubber og har givet inspiration til motivet af sammenstillede

længer. Men reelt er huset en stor hal med et hul i midten til en lægivende gård. Bygningen er en let konstruktion i stål og træ, der er klædt i brun zink.

Det er blevet en behagelig bygning, der nemt kan omstilles til andre formål. Den føles som et værksted, og det er positivt ment. Det er også skønt, at hver stue er markeret med hver sin farve. Afstemt er det dog ikke. Og med samme farve på gulve, lofter og vægge bliver det lige i overkanten. Jeg ville gerne betakke mig for at sidde en hel dag i en gul kube. *ifv*

Til teselskab i statsministerens bolig

Frederiksberg Sogns Børnehus. Frederiksberg Kommune. Arkitekt: BBP. Ingeniør: HaCaFrø. Entr.: Kjær & Lassen. Areal: 990 m². 99 børn.

I 1850'erne havde statsminister Peter Bang sin embedsbolig i dette hus i Bredegade. Det er i dag blevet til en atmosfærefyldt institution med tyk guldalderstemning. BBP Arkitekter har gjort en dyd ud af at skjule de

moderne installationer og bevare og genetablere så meget som muligt af de historiske rammer og den tids farver. Det giver længere arbejds gange at have det gamle trapperum, og et parketgulv i entreen koster lidt mere på rengøringen. Men stemningen i de højloftede, lyse rum som i stadsestuens atelier med lysekroner er ubetalelige. Bygningens eventyrlige historie er en direkte inspiration for børn og personales hverdag. *ifv*

Foto: Nykløveret/Rubow Arkitekter

Æstetisk er den skåret til benet

Nykløveret. Frederiksberg Kommune. Arkitekt: Rubow. Landskab Rubow/PK3. Ing.: JL, AFM. Totalentreprise HHM. 950 m². 132 børn.

Hvis Forfatterhuset er en limousine, er Nykløveret en mikrobil. Frederiksberg Kommune synes at have presset prisen helt i bund. Det er lykkedes at få en effektiv kube ud af øvelsen. Men ratio-

naliteten kommer med en høj pris for byen.

Facaden er uden relief, og de døde mørkebrune alu-plader uden på betonhuset har ingen forbindelse til omgivelserne af tegl. Lidt af et spøgelse. Kun de store vinduer til køkkenet giver noget tilbage til byen. Til gengæld er der blevet plads til gode uderum og træ, hvor børnene er i kontakt med facaden. *ifv*

Foto: Jens Lindhe

Se flere fotos fra institutionerne på www.politiken.dk/2556470